

Επιμορφωτική Ημερίδα προς Εκπαιδευτικούς
Δημοτικών Σχολείων

«Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση στο πλαίσιο της
Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης»

Απρίλιος 2019

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΣΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

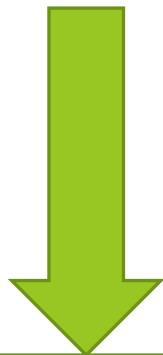
Παρουσίαση – Εισήγηση:

Δρ Μαρία - Ζαννέτου Παπακώστα, ΕΔΕ, Σύνδεσμος ΕΔΕ Αγωγής Υγείας
Δημοτικής Εκπαίδευσης

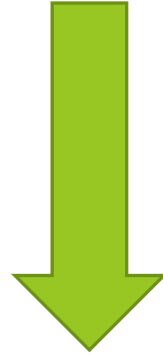
ΔΟΜΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ - ΣΚΟΠΟΣ

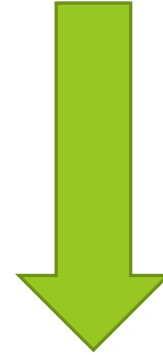
**ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

ΤΙ;

ΠΩΣ;

ΠΟΥ;

ΠΡΟΛΗΨΗ
ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

2011 - 2019

Αγωγή Υγείας

ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ ΣΚΟΠΟΣ

➤ Προαγωγή της

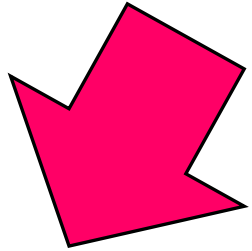
ψυχικής

σωματικής

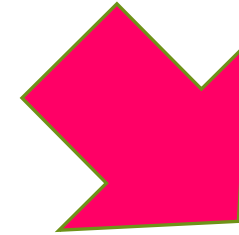
και

κοινωνικής

ευεξίας των
μαθητών/τριών

ΑΜΕΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΟΕΞΑΡΤΩΜΕΝΗ
ΣΧΕΣΗ

ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ

Ανάπτυξη ικανοτήτων και
δεξιοτήτων

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

Αναβάθμιση του κοινωνικού
και φυσικού περιβάλλοντος

**ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΟ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ**

Η σεξουαλική αγωγή ως

ΑΟΣΠΙΔΑ

ΤΙ;

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού

1.1 Ανάπτυξη και εξέλιξη εαυτού

1.2 Συναισθηματική εκπαίδευση και αυτοεκτίμηση

1.3 Αξίες ζωής

2. Ανάπτυξη ασφαλούς και υγιεινού τρόπου ζωής

2.1 Υγιεινός τρόπος ζωής και συνθήκες ζωής

2.2 Φαγητό και υγεία

2.3 Φυσική δραστηριότητα και υγεία

2.4 Χρήση και κατάχρηση ουσιών

2.5 Ασφάλεια

3. Δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού

3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία

3.2 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και σχέσεων

3.3 Αποδοχή, διαχείριση διαφορετικότητας και διαπολιτισμικότητα

4. Δημιουργία ενεργού πολίτη

4.1 Αγωγή του καταναλωτή

4.2 Οικονομική και επαγγελματική αγωγή

4.3 Δικαιώματα και υποχρεώσεις

5. ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

1. Ανάπτυξη και ενδυνάμωση εαυτού

- 1.1 Ανάπτυξη και εξέλιξη εαυτού
- 1.2 Συναισθηματική εκπαίδευση και αυτοεκτίμηση
- 1.3 Αξίες ζωής

2. Ανάπτυξη ασφαλούς και υγιεινού τρόπου ζωής

- 2.1 Υγιεινός τρόπος ζωής και συνθήκες ζωής
- 2.2 Φαγητό και υγεία
- 2.3 Φυσική δραστηριότητα και υγεία
- 2.4 Χρήση και κατάχρηση ουσιών
- 2.5 Ασφάλεια

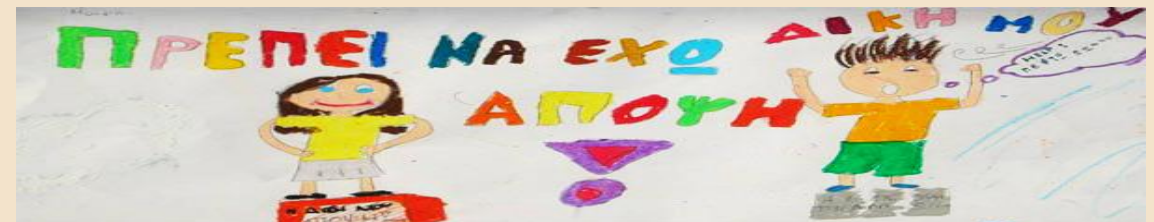
3. Δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού

3.1 Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία

- 3.2 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και σχέσεων
- 3.3 Αποδοχή, διαχείριση διαφορετικότητας και διαπολιτισμικότητα

4. Δημιουργία ενεργού πολίτη

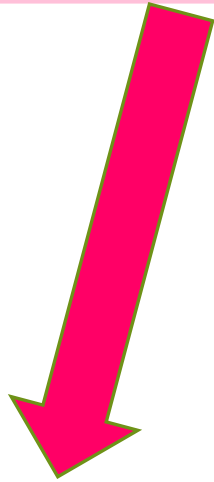
- 4.1 Αγωγή του καταναλωτή
- 4.2 Οικονομική και επαγγελματική αγωγή
- 4.3 Δικαιώματα και υποχρεώσεις

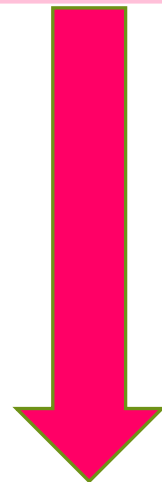
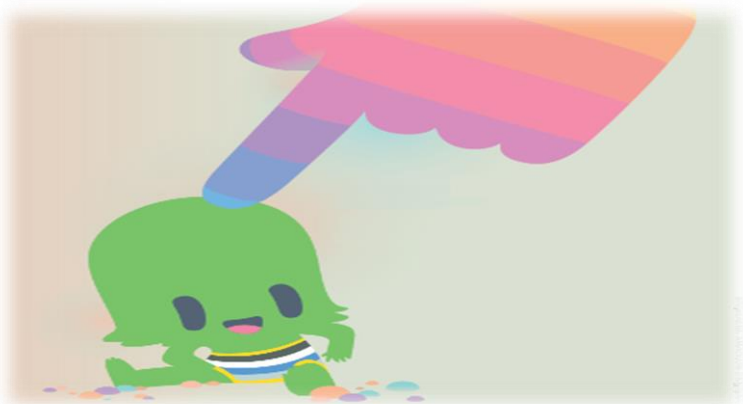
5. ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

Θεματική Υποενότητα 3.1

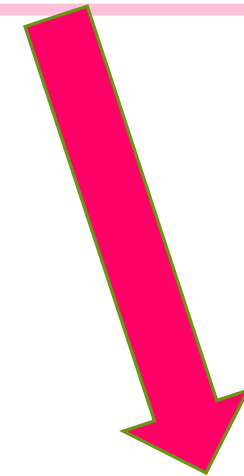
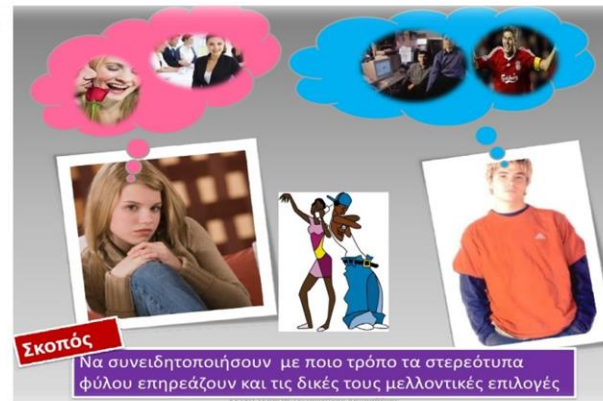
«Οικογενειακός προγραμματισμός, σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία»

Β΄ ΤΑΞΗ

Γ΄ ΤΑΞΗ

ΣΤ΄ ΤΑΞΗ

Β΄ ΤΑΞΗ

❖ Έννοια της οικογένειας και μορφές οικογένειας (ευρύτερη, μονογονεϊκή, πυρηνική, ανασυσταμένη, θετή)

❖ Αναπαραγωγικά και ιδιωτικά μέρη

❖ Φροντίδα και υγιεινή του σώματος

Γ΄ ΤΑΞΗ

- Παράγοντες που επιδρούν στην εδραίωση υγιούς οικογενειακού κλίματος
- Δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών μιας οικογένειας
- Αποδόμηση στερεοτυπικών ρόλων των φύλων
- Κακοποίηση – μορφές κακοποίησης και διεκδίκηση δικαιωμάτων

ΣΤ΄ ΤΑΞΗ

- Σεξουαλική ωρίμανση και τρόποι έκφρασης της σεξουαλικότητας
- Έμμηνος ρύση
- Βία και μορφές της

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗ

Σε άλλες ενότητες από τη Α΄ – Στ΄ τάξη:

- Δεξιότητες επικοινωνίας
- Συναισθήματα και συμπεριφορές
- Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού
- Αξία φιλίας - Όρια φιλίας - Υγιείς διαπροσωπικές σχέσεις
- Αξία σεβασμού – Αυτοσεβασμός
- Εφηβεία
- Στερεότυπα και αποδόμησή τους σε σχέση με τις διαφορές ατόμων από διάφορα πλαίσια
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και οφέλη ποικιλομορφίας στη ζωή
- Ασφάλεια στο Διαδίκτυο (π.χ. κίνδυνοι στο διαδίκτυο, κώδικας δεοντολογικής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο)
- Το φαινόμενο του εκφοβισμού (έννοια, μορφές, τρόποι αντιμετώπισης και προστασίας-διαδικτυακός εκφοβισμός)
- Διαστάσεις εαυτού (σωματική, νοητική, συναισθηματική, κοινωνική και ηθική)
- Υπευθυνες και ανεύθυνες συμπεριφορές, αξία υπευθυνότητας

ΠΩΣ;

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΕΡΓΑΛΕΙΑ

“Tell me and I forget. Teach me and I remember.

Involve me and I learn.”

- Benjamin Franklin

**ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟ
ΠΑΙΔΙ**

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

- Μέσω της βιωματικής προσέγγισης, τα παιδιά συμμετέχουν στη διαδικασία μάθησης, κάτι που τα βοηθά να διαμορφώνουν απόψεις και να παίρνουν αποφάσεις, διεκδικώντας καλύτερες συνθήκες για την υγεία τους

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΟ
ΠΑΙΔΙ

- Τοποθετεί τα παιδιά στο επίκεντρο
- Προσαρμόζεται ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές τους, με σεβασμό στη διαφορετικότητα
- Ενθαρρύνει **συλλογικές** διαδικασίες και μεθόδους
- Δημιουργεί **ασφαλές** περιβάλλον στο παιδί για διαχείριση ευαίσθητων θεμάτων

Εργαλεία – Τεχνικές του μαθήματος

Εργαλεία – Τεχνικές του μαθήματος

ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

ΚΑΤΑΙΓΙΣΜΟΣ ΙΔΕΩΝ

ΠΩΣ;

**ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ
ΑΠΟΨΕΩΝ (DEBATE)
ΓΡΑΜΜΗ ΓΝΩΜΗΣ**

**ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ
ΕΚΦΡΑΣΗ**

**ΚΥΚΛΟΣ
ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ**

Εργαλεία – Τεχνικές του μαθήματος

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ
ΣΕΝΑΡΙΑ

ΠΩΣ;

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΙ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΟΙΚ.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ
ΣΧΕΔΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
(PROJECT)

ΠΟΥ;

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Υλικό για την υλοποίηση του περιεχομένου

❖ Ταξίδι ζωής (2016)

❖ Ανακαλύπτοντας τον Ελέφанта

❖ Μικρή Πυξίδα Compasito

❖ Κοινωνική Μάθηση

❖ Οδηγός Εκπαίδευσης για Υγιείς Σχέσεις (7-12 ετών). Πρώτα Βήματα

❖ Εγχειρίδια του Παρατηρητηρίου της Βίας

❖ Εκπαιδευτικό υλικό ιστοσελίδας της Αγωγής Υγείας, σχέδια μαθημάτων για τα θέματα της ενότητας 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

Ταξίδι ζωής

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ «ΤΑΞΙΔΙ ΖΩΗΣ»

Αναρτημένο στην ιστοσελίδα

<http://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/didaktiko-yliko>

- Οδηγός προς εκπαιδευτικούς με συγκεκριμένες δραστηριότητες για την υποενότητα 3.1
- Εισηγήσεις για το πώς απαντούν σε πιθανά ερωτήματα των παιδιών
- Εισηγήσεις για παραμύθια, φιλμάκια με βάση την ηλικία των παιδιών

Ταξίδι ζωής

ΤΑΞΙΔΙ ΖΩΗΣ

3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία

- **Β΄ τάξη:** Έννοια οικογένειας μέσα από τις μορφές της Αναπαραγωγικά και ιδιωτικά μέρη του σώματος
- **Γ΄ τάξη:** Στερεότυπα φύλου
Κακοποίηση – μορφές κακοποίησης
- **Στ΄ τάξη:** Παράγοντες που επηρεάζουν τη ζωή μιας οικογένειας
Εφηβεία
Προσωπική υγιεινή κατά την εφηβεία
Τρόποι έκφρασης της σεξουαλικότητας

Ταξίδι ζωής

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Αναλυτικό Πρόγραμμα - Google Chrome

agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/agogi-ygeias/analytiko-programma

ΚΛΙΜΑΚΙΟ
ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αγωγή Υγείας Υλικό Επιμόρφωση Ενημέρωση Ημερολόγιο Επικοινωνία Αναζήτηση...

Οικοσελίδα / Αγωγή Υγείας / Αναλυτικό Πρόγραμμα

Αναλυτικό Πρόγραμμα

Θέμα	Αρχείο	Ημερομηνία
Φιλοσοφία		12/01/2017
Δείκτες Επιτυχίας - Επάρκειας		14/09/2017
Γενικός Σκοπός του Μαθήματος		12/01/2017
Γενικός Σκοπός κατά τάξη		12/01/2017
Περιεχόμενο		12/01/2017
Μεθοδολογία		12/01/2017
Αξιολόγηση Μαθήματος		12/01/2017

Copyright © 2017 Μάθημα Αγωγή Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης
Σχεδιασμός και Ανάπτυξη: Υπηρεσία Διαδικτύου και Επικοινωνίας | Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Ενισχύει η Σχολιατρική Υπηρεσία:

- Ατομική υγιεινή (Α΄ τάξη)

- Προεφηβεία σε αγόρια και κορίτσια – Έμμηνος ρύση (Ε΄ τάξη)

- AIDS (Στ΄ τάξη)

ΚΥΠΡΟΣ ... 2019

ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΟΧΥΡΩΜΕΝΟΙ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ;

- **2011: Αναλυτικό Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας**
- **2014: Ψήφιση νόμου** από τη Βουλή (Περί Πρόληψης και Καταπολέμησης της Σεξουαλικής Κακοποίησης, Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας Νόμο του 2014 [N.91(I)/2014] της Κυπριακής Δημοκρατίας) :
Άρθρο 55 – Εκπαίδευση για παιδιά Το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να ενημερώσει παιδιά της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τους κινδύνους και για τρόπους προστασίας τους
Άρθρο 56 – Πρόληψη και ενημέρωση Το Υπουργείο Παιδείας θα πρέπει να οργανώσει εκστρατείες ενημέρωσης στο κοινό, να εκδώσει ενημερωτικά φυλλάδια, να ενημερώσει μέσω ΜΜΕ και μέσω διαδικτύου και εφαρμόσει προγράμματα έρευνας και εκπαίδευσης
- **2015 :** Επικύρωση της Σύμβασης για την Προστασία των Παιδιών από τη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και Κακοποίηση, γνωστή ως **Σύμβαση Λανζαρότε**. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει κυρώσει σωρεία διεθνών και ευρωπαϊκών Συνθηκών, Συμφωνιών και Συμβάσεων, οι οποίες στηρίζουν τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση ως δικαίωμα των παιδιών και νέων.
- **2016: Πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού** (<http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp5075b>) σε σχέση με την ολιστική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση: **1.** Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας **2.** Αντιρατσιστική πολιτική «Κώδικας Συμπεριφοράς κατά του Ρατσισμού- Οδηγός Διαχείρισης και Καταγραφής Ρατσιστικών Περιστατικών» και **3.** Πολιτική σε σχέση με τη διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης στα σχολεία
- **2016: Ανάρτηση εγχειριδίου «ΤΑΞΙΔΙ ΖΩΗΣ»** με δραστηριότητες που μπορούν να υλοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί στο μάθημα της Αγωγής Υγείας στη θεματική 3.1. Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία
- **2017: Εγχειρίδιο για Αναγνώριση και Διαχείριση Περιστατικών Σεξουαλικής Κακοποίησης Παιδιών** (http://www.moec.gov.cy/dde/odigies_scholikas_chronias_2018_19/sexoualiki_kakopoiisi_encheiridio_diadikasion.pdf)
- **2016-2019: Εθνική Στρατηγική** για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Κακοποίησης και Εκμετάλλευσης Παιδιών και της Παιδικής Πορνογραφίας
- **2016-2019: Παγκύπριες Επιμορφώσεις σε σχολικές μονάδες με μαθήματα**

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ

2016-2018/19

Παγκύπριο Συνέδριο ΠΙ
(2017) Διευθυντών/τριών και
Επιμόρφωση
Επιθεωρητών/τριών (2018)
με παρουσίαση στο θέμα
«Σεξουαλική
Διαπαιδαγώγηση στο
Δημοτικό»

Παγκύπρια
Επιμορφωτική
Ημερίδα(2018) με
βιωματικά εργαστήρια
(αποδόμηση στερεοτύπων,
υγιείς διαπροσωπικές
σχέσεις, δεξιότητες
επικοινωνίας)

3 Δίκτυα
Διευθυντών/τριών και
Εκπαιδευτικών
(Λάρνακα,
Αμμόχωστος,
Λευκωσία)

100 διδασκαλίες
μαθημάτων
Παγκύπρια

163 επισκέψεις
σε σχολικές μονάδες
(ενημέρωση,
συμβουλευτικό έργο,
μαθήματα σε παιδιά)

84 Συνεδρίες
προσωπικού
Παγκύπρια και **3**
βιωματικά
εργαστήρια σε
εκπαιδευτικούς

ΜΠΑΜΠΑ, ΜΑΜΑ, ΔΑΣΚΑΛΕ, ΔΑΣΚΑΛΑ

ΕΧΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑ

ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΘΩ

ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΩ

ΜΑΜΑ, ΜΠΑΜΠΑ, ΔΑΣΚΑΛΑ, ΔΑΣΚΑΛΕ

ΕΧΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ

ΝΑ ΜΕ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΙΣ

ΝΑ ΜΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΨΕΙΣ

Βιβλιογραφικές αναφορές:

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, (2010), *Αναλυτικό πρόγραμμα Αγωγής Υγείας*. Λευκωσία

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού Κύπρου, (2016), *Ταξίδι Ζωής*. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. Λευκωσία. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα

http://www.moec.gov.cy/agogi_ygeias/yliko_nap/thematiki_enotita_3/agogi_ygeias_taxidi_zois.pdf

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, (2017), *Αναλυτικό πρόγραμμα Αγωγής Υγείας: Δείκτες Επιτυχίας - Επάρκειας*. Ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα της Αγωγής Υγείας Δημοτικής Εκπαίδευσης : <http://agogyd.schools.ac.cy/index.php/el/>

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, (2017), *Εγχειρίδιο για αναγνώριση και διαχείριση περιστατικών σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών*. Λευκωσία

**ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ
ΣΑΣ!!!**

